

Mødet den 10. Januar 1929.

Fraværende: M. Brammer.

B o r g m e s t e r e n bød Medlemmerne velkommen til Aarets første Møde og ønskede glædeligt Nytaar. Det blev nok en varm Tid fra nu af og indtil Valget, men forhaabentlig vilde Medlemmerne overleve det, i hvert Fald en Del af dem.

1. (J. Nr. 23²²—1928). Meddelelse om de offentlige Lystanlæg i 1927—28.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 20¹¹—1928). Meddelelse fra Teknisk Skole om Uddeling af Arbejdersparekassens Legat og af »Prins Valdemars Fond«.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 530—1928). Skrivelse fra Arbejdsdirektoratet med Godkendelse af det paatænkte Kursus for Arbejdsløse i Aarhus.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 570—1928). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder i Anledning af en af Firmaet Frank & Tobiesen til Marineministeriet indsendt Besværing over, at Havnen har forlangt Benyttelse af Havnelods af et Dampskib, der havde Statslods om Bord.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 22²²—1928). Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Borgerforeningen i Aarhus.
6. (J. Nr. 75—1928). Indenrigsministeriets Samtykke til Udbydelsen af det ny Kommunelaan og Godkendelse af Ændringer i Lønregulativet som gældende indtil 1. April d. A.

Fra Ministeriet forelaa følgende Skrivelse:

»I Skrivelse af 13. f. M. udtalte Indenrigsministeriet, at man intet fandt at erindre imod de af Byraadet vedtagne »Almindelige Betingelser for Affattelse af Tilbud om at yde Aarhus Kommune et Laan paa 9300000 Kr.«, dog at man maatte fastholde det i Skrivelse herfra af 22. November f. A. indeholdte Vilkaar for Ministeriets Samtykke til Laanets Optagelse, at Laanets Tilbagebetaling straks begynder, og at Tilbagebetalingen sker i Løbet af højst 30 Aar med mindst $\frac{1}{30}$ aarlig, samt at endeligt Samtykke til Laanets Optagelse ikke vilde kunne forventes meddelt, med mindre det af Byraadet vedtagne og af Indenrigsministeriet under 8. August d. A. som gældende indtil 31. Marts 1929 stadfæstede Lønregulativ for Aarhus Kommunes Embeds- og Bestillingsmænd bragtes til Anvendelse fra den 1. Oktober d. A. at regne. Byraadet har derefter i Andragende af 14. d. M. (75—1928 og 37—28) ved at meddele, at Byraadet tiltræder det stillede Vilkaar for Laanets Tilbagebetaling, samt at Byraadet har vedtaget at lade det ændrede Lønregulativ træde i Kraft fra den 1. Oktober d. A., anholdt om Indenrigsministeriets Samtykke til, at Laanet nu udbydes efter de tidligere godkendte Betingelser, hvorhos Byraadet har oplyst, at Raadet har vedtaget, et den Løndel paa 20 %, som ved

det ændrede Lønregulativ er gjort bevægelig i Forhold til Pristallet, reguleres fra og med den 1. Oktober 1929 halvaarligt i op- eller nedadgaaende Retning med $\frac{1}{17}$ for hver fulde 3 Point Stigning eller Fald i det af det statistiske Departement udregnede eller et paa tilsvarende Maade udregnet Pristal.

I denne Anledning skulde man tjenstlig melde, at Indenrigsministeriet herved meddeler Samtykke til, at Laanet udbydes efter de af Byraadet vedtagne »Almindelige Betingelser for affattelse af Tilbud om at yde Aarhus Kommune et Laan paa 9300000 Kr.«, naar Bestemmelsen i disses Post 3 angaaende Laanets Tilbagebetaling ændres i Overensstemmelse med foranstaaende, samt at Ministeriet efter Omstændighederne kan godkende de af Byraadet vedtagne Lønningsregler dog kun, som tidligere udtalt, som gældende indtil 31. Marts 1929.

Det tilføjes, at man inden Udgangen af Februar Maaned 1929 forventer at modtage Indstilling angaaende de Lønningsregler, som vil være at bringe til Anvendelse efter 1. April 1929, i hvilken Henseende man henviser til det i Skrivelse herfra af 8. August f. A. derom udtalte. Forinden Laanet paa de 9300000 Kr. endeligt optages, forventes man derhos Vilkaarene for dette indsendt til Godkendelse i Overensstemmelse med Laanebetingelsernes Post 7.

Med Hensyn til den i Byraadets Skrivelse af 27. Oktober 1927 omhandlede Stempelbegunstigelse vedrørende Laanet maa man have Byraadet henvist til derom at indgive Andragende til Skattedepartementet.«

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 37—1928). Meddelelse fra Foreningen af Embedsmænd under Aarhus Kommune og fra forskellige kommunale Tjenestemænd om, at der tages Forbehold m. H. t. de af Byraadet vedtagne Ændringer i Løn- og Pensionsforholdene.

Fra Foreningen af Embedsmænd forelæa følgende Skrivelse:

»I Anledning af de af det ærede Byraad til de forskellige kommunale Administrationsgrene udsendte Meddelelser vedrørende ændrede Lønningsforhold for de kommunale Tjenestemænd tillader vi os herved at meddele, at Foreningen af Embedsmænd ikke har tiltraadt det fra Byraadets Lønudvalg under 23. Oktober d. A. til os fremsatte Forslag om Ændringer i vore Lønnings- og Pensionsforhold, i hvilken Henseende vi tillader os at henvise til den Redegørelse og det Tilbud, der af vor Forening er afgivet til Lønudvalget ved Skrivelse af 20. November d. A.

Vi maa derfor paa vore Medlemmers Vegne tage ethvert Forbehold overfor de af det ærede Byraad vedtagne ændrede Vilkaar, saavel vedrørende Lønning og Dyrtidstillæg som vedrørende Pensionen, idet vi ikke kan anerkende Byraadets Berettigelse til med bindende Virkning for os at foretage saadanne Ændringer eller at foretage Afkortninger i den Løn, vi hidtil har oppebaaret.

Imidlertid er vi stadig villige til at forhandle paa del af os i Skrivelse af 20. f. M. skitserede Grundlag.«

Toges til Efterretning, idet Erklæringerne henvistes til Lønudvalget.

8. (J. Nr. 476—1928). Indstilling fra Valgudvalget om, at det forestaaende Byraadsvalg afholdes Manda den 4. Marts,

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen. Samtidig foreslog man, at Fristen for Valgklagers Berigtigelse sættes til den 23. Februar, og at Afgørelsen som sædvanligt overlades til den kommunale Valgbestyrrelse.

Vedtoges.

9. (J. Nr. 560—1928). Indstilling fra Byens Menighedsraad om Foretagelse af en Ændring i Kirkegaardsbestyrelsens Sammensætning.

Følgende Indstilling forelaa:

»Menighedsraadene henstiller til Byraadet at tage Initiativet til, at Kirkegaardsbestyrelsen ændres saaledes, at de to Sognepræster erstattes af to ikke fødte Medlemmer, valgte af samtlige Menighedsraadsmedlemmer efter Forholdstalsvalgmaaden.«

B o r g m e s t e r e n forelagde Forslaget. Men Sagen var den, at Menighedsraadene er en selvstændig Institution, over hvilken Byraadet ikke har noget at sige, og det var derfor mest korrekt, at Menighedsraadene selv henvender sig til Ministeriet og Lovgivningsmagten for at laa Forholdet ændret. Taleren vilde foreslaa at svare saaledes paa Skrivelsen.

Formandens Forslag vedtoges.

10. (J. Nr. 567—1928). Indstilling fra Brolægningsudvalget om, at der ansættes en merkantil Direktør ved Aarhus Sporveje med Løn efter 2. Lønklasse.

Følgende Indstilling forelaa:

»Brolægningsudvalgets Flertal tillader sig herved at indstille til Byraadet, at Stillingen som merkantil Direktør ved Aarhus Sporveje opslaas ledig og lønnes efter Kommunens Lønregulativs 2. Lønklasse, og at der, for saa vidt der maa blive vedtaget Skinneudvidelse, ydes nødvendig teknisk Assistance af Kommunens

Ingeniører (Stadsingeniøren eller Belysningsvæsenet). Iøvrigt gælder alle Forhold vedrørende Stillingen, som de til enhver Tid af Byraadet maatte vedtages som gældende for Kommunens øvrige Embedsmænd.

Mindretallet (N. C. Christiansen) indstiller, at der kræves, at Direktøren skal være polytek-nisk Ingeniør, for at vedkommende kan være Leder af Reparationer og eventuelle Udvidelser. Iøvrigt tiltrædes Flertallets Forslag.

Samtidig nærer Mindretallet Betænkeligheder ved, at Sporvejene i Januar Maaned drives uden Direktør.«

M. C. F a l k forelagde Forslaget, som Udvalget i det væsentlige var enigt om, idet Hr. Christiansen dog mente, at der skulde ansættes en Polytekniker i Stillingen, medens Flertallet ikke paa Forhaand vilde fastslaa dette. Naar Embedet blev opslaaet som merkantil Direktør, kunde det søges af alle, ogsaa af Polyteknikere, og senere vilde der jo saa komme Indstilling til Byraadet. Flertallet ansaa det altsaa ikke for nogen Betin-gelse, at der skal ansættes en Polytekniker, idet Sporvejene altid kunde faa Assistance fra Kom-munens Ingeniører. Udvalget var enigt om, at en Løn efter 2. Lønklasse var passende i Hen-hold til de Erfaringer, man havde faaet ved Administrationen i det forløbne Aar. Hr. Christian-sen havde i Indstillingen bemærket, at han havde Betænkeligheder ved, at der ingen Direktør var i Januar Maaned, og antagelig vilde han redegøre for disse Betænkeligheder, som forøvrigt næppe andre end han selv havde. Taleren vilde anbefale Flertallets Indstilling.

N. C. C h r i s t i a n s e n holdt paa, at en Sporvejsdirektør skal være teknisk og praktisk

uddannet, saa han kunde lede de forekommende Reparationer og eventuelle Udvidelser. Det var næppe heldigt i saadanne Tilfælde at benytte Kommunens øvrige Ingeniører, dels var det uheldigt at blande for mange Ting sammen, og en Bygnings- eller Vejingeniør var næppe inde i Sporvejteknikken. Stadsingeniørens Kontor var vist ogsaa fuldt belastet i Forvejen. Den tekniske Side af denne Virksomhed var langt vigtigere end den merkantile; her havde man en Bogholder, der var fuldt inde i Forholdene og godt kunde klare det, men som Direktør maatte man nødvendigvis have en elektroteknisk Ingeniør, hvilket Taleren meget vilde anbefale.

J. Chr. Møller betonedes, at naar man nu skulde have en ny Ledelse for Sporvejene, gjaldt det om at faa den saa god som muligt og ikke dyrere end nødvendigt. Direktør Schmith havde været Leder af Sporvejene fra Begyndelsen og havde planlagt det hele, og alle vilde vist erkende, at han var en dygtig Mand og vanskelig at erstatte. Men Taleren kunde meddele, at der forelaa et Tilbud fra Direktør Schmith, hvorefter han var villig til at fortsætte som teknisk og merkantil Direktør for et Honorar af ca. 5000 Kr. aarlig foruden Bolig, og som honorarlønnet blev der ikke Tale om at yde ham Pension. Dette Tilbud maatte kaldes en stor Fordel for Kommunen. Kommunens Ingeniører var vist tilstrækkelig optagne i Forvejen, og de havde næppe heller i et kritisk Øjeblik tilstrækkelig Indsigt til at raade Bod paa Vanskelighederne eller planlægge Udvidelser. Taleren vilde derfor meget henstille til Brolægningsudvalget at tage Sagen tilbage og forhandle med Direktør Schmith paa det af Taleren nævnte Grundlag, og muligvis

kunde han ogsaa faas noget billigere end 5000 Kr. Det var forstaaeligt, at Hr. Schmith, som havde været med i dette Arbejde siden Begyndelsen, gerne vilde fortsætte dermed, og ved at antage ham paa de nævnte Betingelser var man jo ikke bunden til ham, men kunde altid, naar man ønskede det, opsige ham med en passende Frist. Vilde Brolægningsudvalget mod Forventning ikke gaa med til en saadan Forhandling, maatte Taleren holde paa, at det i alle Tilfælde bliver en teknisk uddannet Mand, idet den tekniske Side var langt det vigtigste af hans Virksomhed. Hvis man ansatte en merkantil Leder, maatte der tilkaldes teknisk Assistance i mange Tilfælde, og Følgen blev da blot, at man fik to Ledere i Stedet for een. Taleren vilde altsaa meget anbefale at modtage Tilbudet fra Direktør Schmith, som blev langt den billigste Ordning for Kommunen.

Vald. Pedersen udtalte, at hvis det virkelig var nødvendigt, at Direktøren skal være Ingeniør, vilde Taleren ogsaa stemme derfor, men det var tilstrækkeligt bevist, at det ikke var nødvendigt. Man kunde jo nok have noget tilovers for de unge Ingeniører, der ofrer 5—6 Aar paa deres Uddannelse, og som saa derefter ikke kan faa fat paa noget, fordi der ikke er Plads til dem. Men Grunden dertil var, at Ingeniører i Statens eller Kommunens Tjeneste skrabte alt privat Arbejde til sig, saa deres Embede kun blev en Bibeskæftigelse for dem. Der var tilstrækkelig mange Tilfælde at pege paa i Aarhus. Naar Ingeniørforeningen nu optraadte i denne Sag, burde den først feje for sin egen Dør og tage fat paa det nævnte Forhold. Naar man fra anden Side saa stærkt krævede

en teknisk Direktør, vilde Taleren dertil sige, at Sporvejene jo blot var en stor Vognmandsforretning med en Omsætning af 5 – 600000 Kr. aarlig, og Direktør Schmith, som hidtil havde ledet den, var slet ikke Ingeniør; han kom til Aarhus som en 24-aarig ung Mand og havde ingen anden teknisk Uddannelse end et 3 Maaneders Kursus paa en tysk Højskole, men ved Protektion kom han ind i Stillingen. Det var derfor at tale mod bedre Vidende, naar man paastod, at Sporvejene ikke kunde drives uden en Ingeniør som Leder. Det syntes ogsaa mærkeligt, at Hr. Schmith nu efter 26 Aars Forløb pludselig fik en saadan Omsorg for Byen og dens Borgere, for det havde man ellers ikke mærket noget til. Taleren havde ofte været med til at forhandle med ham om Sporvejsdriften og Taksterne, og Hr. Schmith havde flere Gange udtalt, at han saa kun paa Aktionærernes Interesser, og Byens Borgere vedkom ham ikke. Naar han nu tilbød sig for ca. 5000 Kr., var det noget i Retning af Skruetrækkerarbejde, og det holdt Taleren lige saa lidt af i denne Branche som i andre. Hans Interesse for Sporvejene havde heller ikke været større, end at han ofte kunde tage til Rivieraen en Maaned eller to; det tydede ikke paa, at han var uundværlig; Sporvognene rullede nok, saa langt Skinnerne gaar, enten Hr. Schmith var Direktør eller ikke. Angaaende hans merkantile Evner erindrede Taleren om, at han i sin Tid købte 5 Sporvogne i Tyskland, skønt de kunde faas lige saa gode og billige her i Landet; men der laa maaske andre Ting bagved. Taleren vilde støtte Udvalgets Forslag om at ansætte en merkantil Leder, og hvis Fremtiden krævede Udvidelser, havde Kommunen dygtige Folk nok til at besørge den Side

af Sagen. Hr. Christiansen udtalte, at man skulde ikke blande for meget sammen; Taleren vilde dertil sige, at Forslaget gik ud paa at forenkle Administrationen, og det burde alle kunne støtte.

G. N. Knub udtalte sin Forbavselse over, at Brolægningsudvalgets Flertal havde dristet sig til at indstille, at denne Plads skal besættes med en merkantil Leder fremfor en teknisk Leder, og man maatte vægre sig ved at tro, at Aarhus Byraad vil sætte sit Renomè paa Spil ved at følge Udvalget. Sporvejsdriften var en teknisk Virksomhed og burde have en teknisk Leder, der kan være til Stede eller kan tilkaldes naar som helst. En teknisk Leder vilde altid kunne overkomme den merkantile Del af Ledelsen, medens en merkantil Leder aldrig kunde varetage den tekniske Side. Det viste Udvalgets Indstilling ogsaa, idet der gaves Anvisning paa i paakommende Tilfælde at benytte Kommunens Teknikere. Men det vilde altsaa sige, at Ledelsen i Virkeligheden blev tredelt, nemlig den merkantile Leder, Stadsingeniøren og Belysningsvæsenet. Dertil kom, at Sporvejene var et saa specifikt Omraade, at der kunde komme Ting frem, hvor det blev nødvendigt at tilkalde en Mand mere, saa der i Virkeligheden blev 4 i Ledelsen. De to nævnte kommunale Virksomheder var vist i Sporvejen tilstrækkelig optaget, saa de næppe i Længden kunde paatage sig det, der fulgte med Sporvejsdriften, i Særdeleshed hvis der skulde Udvidelser til, saa maatte der i hvert Fald antages ekstra Personale paa disse Kontorer. Sporvejsdriften var en teknisk Virksomhed, hvilket ogsaa kunde ses af, at Sporvejene har sit eget Værksted, hvor Arbejderne udføres. Men Hovedpointet i denne Sag var, at der maa være en Mand ved Sporvejene, der kan tage Ansvar, hvis der

sker et Uheld eller en Ulykke. Det, som betød mest for Sikkerheden, var, at Vognenes Hjul og Aksler var i fuldkommen Orden, og der maatte hyppig en meget grundig Undersøgelse til. (Leonhard Hansen: Gør Direktør Schmith det?). Taleren vidste ikke, hvad Direktør Schmith gjorde, men han burde i hvert Fald gøre det. Der fandtes nok en Værkstedschef derude, som vist var paalidelig nok, men Ansvarret kunde ikke lægges paa ham, og hvis der var et eller andet i Vejen, maatte den tekniske Ingeniør raadspørges og træffe Afgørelse. Der maatte altsaa være en teknisk Direktør, der kan tage Ansvarret; det kunde hverken Stadsingeniøren eller Belysningsdirektøren paatage sig. Der kunde ved Sporvejsdriften ske Ulykker, hvor det ogsaa kom til at dreje sig om Meneskeliv; dér maatte man for Publikums Skyld bestemt kræve, at der ansættes en ansvarlig teknisk Leder af Sporvejene.

M. C. Falk fandt det rart at høre Hr. Knub engang imellem, særlig naar han vilde give Instruktionskursus i, hvorledes en Sporvogn er indrettet. Taleren vidste udmærket, at en Sporvogn løber paa Hjul hen ad Skinner, det behøvede man ikke at være Ingeniør for at konstatere; men hvis Ingeniør Knub vilde give det Udseende af, at der ikke foretages noget paa Sporvejenes Værksted, uden at Direktør Schmith er til Stede, saa var det vist at komme for langt ud, og Hr. Knub var næppe godt kørende, hvis han selv skulde besørge det samme paa Statsbanernes Værksteder. Flertallet veg ikke tilbage for sit Ansvar; men denne Sag var sat saa højt op, at der endog var kommen et politisk Moment ind deri, og man havde fra Modstandernes Side nævnt bestemte Personer, bl. a. ogsaa Taleren, som Di-

rektøremne. Det maatte fra først af stamme fra borgerlig Side i Aarhus og var derfor gaaet gennem Landets Blade, ja københavnske Blade havde oven i Købet meddelt, at Taleren allerede var ansat. Men det var alt for megen Ære. Flertallet havde formet Indstillingen saaledes, fordi man ikke vilde afskære Folk fra det praktiske Liv fra at søge Stillingen, selv om de ikke var Akademikere, og naar Ansøgningerne forelaa, vilde de blive tilstillet Byraadet, der saa kunde udvælge den, som man ansaa for at have de bedste Kvalifikationen. Det var kedeligt at skulde drøfte Personer i et aabent Byraadsmøde, men Taleren kunde ikke undlade at sige, at det var en mærkelig Fremgangsmaade af Hr. Schmith, naar han nu i 1 Aar havde været Raadgiver for Brolægningsudvalget, og man havde arbejdet godt sammen, saa efter sin Fratræden at tilstille den borgerlige Byraadsgruppes Formand et saadant Tilbud, et Tilbud, der laa under den Løn, som Ingeniører ellers hævder at skulle have. Det var ikke helt fair hverken overfor Udvalget eller overfor hans Kolleger. Efter den Debat, der havde været ført i Byraadet og i Byens Presse i det sidste halve Aar om Embedsmændenes private Arbejde, vilde det se mærkeligt ud, om man nu ansatte en Mand ved Kommunen, der har et stort Erhverv ved Siden af; det maatte forbyse, at den borgerlige Gruppe kunde tænke sig at gaa med dertil. Taleren maatte tilbagevise Direktør Schmiths Tilbud som en Utilbørlighed efter den Maade, det var kommet frem paa; han vidste, at Sagen skulde for i Byraadet, og saa kunde han have henvendt sig til Udvalget med sit Tilbud. Men hvad vilde Ingeniørforeningen sige til et saadant Underbud? Hvis Byraadet gik med der-

til vilde Foreningen med Rette kunne angribe det. Hvorvidt der skulde Udvidelser til udover de allerede vedtagne, vidste Taleren ikke, men den almindelige Mening var vistnok, at Sporvejsdriften ikke mere er tidssvarende og bør nedlægges, og at Udviklingen bør gaa i anden Retning. Angaaende Udtalelsen om de 4 Ledere vilde Taleren gøre opmærksom paa, at hidtil havde Sporvejsselskabet altid henvendt sig paa Stadsingeniørens Kontor og faaet de nødvendige Oplysninger og Opmaalinger, og det vilde ogsaa ske i Fremtiden. Taleren fandt ikke Anledning til at tage Sagen tilbage, fordi Direktør Schmith havde indsendt det nævnte Tilbud.

J. P e r r e g a a r d havde stemt for, at Kommunen skulde overtage Sporvejene, fordi man burde have et Trafikmiddel, der kunde gavne Byens Borgere. Direktør Schmith havde sikkert været dygtig til at skaffe Penge til Aktionærerne, men Byens Borgere var kommen i anden Række, og han havde bl. a. altid nægtet at lade Vognene køre før Kl. 7 om Morgen, hvorved Arbejderne blev afskaaret fra at køre til deres Arbejdsplads. En tilfredsstillende Ordning naaedes ikke, før der blev etableret Omstigning med Bilruterne, enten Kommunen overtog disse eller ikke, og det kunde en praktisk Mand nok ordne uden at være Akademiker. Ingeniør Knub talte meget om det farlige ved Sporvognskørselen og Eftersynet af Hjulene; Taleren havde nok set, at Statsbanerne paa Stationerne har en Mand til at gaa og banke paa Hjulene, men han var vist ikke Ingeniør. Det var selvfølgelig en Fordel at have en Ingeniør, hvis han tillige var en dygtig Mand med praktisk Erfaring; men en saadan vilde næppe søge et Embede med denne Løn.

Til Embedet som Driftingeniør paa Gasværket var der 26 Ansøgere, men kun 4 med Ingeniør-eksamen. For 2 Aar Siden var der en Mængde Ingeniører ledige, men nu var der faktisk ingen. Kommunen havde ca. 20 Ingeniører i sin Tjeneste, og det var sikkert dygtige Folk indenfor deres Omraade, men som praktisk Leder var der næppe mange at dem, der kunde blive Tale om; det var ikke ensbetydende med at tage en Eksamen. Ved Havnen krævede Fabrikant Møllers Parti at faa en merkantil Direktør, stønt alle vist var enige om, at Havneingeniøren er en meget dygtig Tekniker; men her gik man den modsatte Vej og krævede Ansættelse af en teknisk Direktør; men det var næppe nødvendigt for at drive denne Vognmandsforretning.

J. C h r. M ø l l e r bemærkede, at Vald. Pedersen gjorde sig megen Umage for at bevise, at der ikke kræves nogen teknisk Leder ved Sporvejene, men det var kun Ord og atter Ord, og hans Tale beviste snarere det modsatte. Angaaende Direktør Schmiths Forhold var Vald. Pedersen alligevel forkert underrettet; han var over 25 Aar, da han kom til Byen, han havde planlagt hele Sporvejsanlægget og var efter manges Mening en udmærket Tekniker indenfor sit Fag. Han var tillige et anerkendt Medlem af Ingeniørforeningen, og det kunde han næppe blive, hvis han ikke havde de Kvalifikationer, der berettiger til Optagelse i Foreningen. Naar der nu blev sagt, at Flertallet vilde forenkle Administrationen, saa havde man hidtil ikke mærket noget dertil fra den Side, men derimod det modsatte. Hvis Sporvejene skulde kaldes en Vognmandsforretning, var det i hvert Fald en meget dyr Forretning, og saa havde det vist været klogere ikke at over-

tage den. Til Hr. Falks Udtalelsen vilde Taleren sige, at han tog faktisk Tyren ved Hornene, naar han kom ind paa det, der var skrevet, om at skabe en Stilling for et socialdemokratisk Byraads-medlem. Han havde selv været nævnt som Ansøger til Stillingen, men efter de Udtalelser, han nu havde fremsat, maatte man gaa ud fra, at det ikke var rigtigt, og dermed faldt jo saa det politiske Moment bort. Forhaabentlig blev der heller ikke Tale om noget saadant, naar Pladsen engang skal besættes. Direktør Schmith havde ikke handlet un fair, for det var Taleren, der paa Borgergruppens Vegne havde spurgt Hr. Schmith, paa hvilke Betingelser han kunde tænke sig at fortsætte som Leder, og hvis der var begaaet en Formfejl, var det ikke hans Skyld. Naar der blev sagt, at Schmith skulde have Besked hos Stadsingeniøren angaaende Opmaaling o. s. v., saa var det jo en Selvfølge, at ethvert Arbejde i Byens Gader skulde godkendes af Brolægnings-væsenet, men derudover havde Schmith vist ikke nødvendig at spørge nogen til Raads, og ogsaa ved Indkøb af Materialer havde han vist sig som en praktisk dygtig Mand. At Sporvejene ikke kørte før Kl. 7 Morgen, vedkom jo slet ikke Direktørens Dygtighed; men var et økonomisk Spørgsmaal, som den siddende Bestyrelse afgjorde. Taleren beklagede meget, at Hr. Falk ikke vilde tage Sagen tilbage og forhandle med Direktør Schmith.

V a l d. P e d e r s e n fastholdt, at Hr. Schmith ikke var teknisk uddannet, og han kom til Aarhus som ganske ungt Menneske og i Kraft af Familieskab blev Direktør for Sporvejene; men han havde hverken planlagt eller anlagt noget, det blev gjort af et tysk Selskab. Angaaende Hr. Knubs Udtalelser vilde Taleren spørge, om han

kigger paa ethvert Hjul paa Statsbanernes Værksteder. (G. N. Knub: Kun dem, der er noget i Vejen med!). Det var Værkmesteren, som havde Ansvaret for det tekniske. (G. N. Knub: Nej!). Men naar Direktør Schmith nu var borte en Maaned eller to, hvem skulde saa i den Tid se paa Hjulene? Da der for nogle Aar siden skulde ansættes en Direktør ved Belysningsvæsenet, talte man ikke om Sagkundskab, men ansatte en Havneingeniør i Stillingen, og det skete under borgerligt Flertal. (J. Chr. Møller: Nej, det er en direkte Usandhed!). At Hr. Schmith var Medlem af Ingeniørforeningen var ikke nogen Garanti for, at han var Ingeniør; han havde hidtil faaet 12000 Kr. i Løn af Selskabet foruden en stor Tantième; nu kunde han pludselig nøjes med 4—5000 Kr.; men det var vist en lidt farlig Sag at komme med et saadant Underbud, og Taleren forstod ikke, at Ingeniørforeningen og Hr. Knub kunde anerkende dette.

G. N. Knub havde ikke nævnt Direktør Schmiths Navn og ønskede ikke at drøfte hans Kvalifikationer. Taleren havde heller ikke sagt, at Direktøren skal være Polytekniker, men Tekniker. Angaaende Direktør Schmiths Forhold til sin Forening, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at her ikke var Tale om nogen Løn, men om et Honorar, hvilket var noget helt andet. En honorarlønnet Mand var ikke fast ansat og fik ingen Pension, og han havde Ret til at have andet Arbejde ved Siden af. Selvfølgelig var det ikke Sporvejsdirektørens Sag at se paa enhver Bolt, der blev sat i et Hjul, men han maatte være til Stede eller kunne tilkaldes i et givet Tilfælde, særlig naar det gjaldt de Maskindele, der har Betydning for Driftssikkerheden. Taleren eftersaa heller ikke

alle Maskindele paa Værkstedet, men dem, der var noget i Vejen med, og Ansvarret laa hos Ingeniøren, ikke hos Værkmesteren. Manden, der banker paa Hjulene, var selvfølgelig ikke Ingeniør, men en Arbejdsmand, der ved Bankningen kunde høre, om der fandtes en Revne i Hjulet; det var en ekstraordinær Foranstaltning. Angaaende Hr. Schmiths Forhold til Stadsingeniøren, saa var han selvfølgelig nødt til at spørge sig for, naar han skulde tilrettelægge et Projekt, i det han maatte kende Gadens Profil og vide, hvor Rør og Ledninger laa.

Holst-Knudsen glædede sig over Udtalelserne fra Brolægningsudvalgets Formand, som viste, at der ikke var tilsigtet nogen politisk Ud nævnelse, men at Flertallet handlede udfra rent saglige Hensyn. Men Flertallets Indstilling var efter faglige og saglige Hensyn uheldig. Der blev ganske vist sagt, at Embedet ogsaa kunde søges af Ingeniører, og at man havde Lov til at tage en saadan, men hvis han skulde være teknisk Leder, var det uheldigt, at Embedet kun var opslaaet som merkantil Leder, saa maatte man hellere opslaa Pladsen som Direktør og intet andet. Man kunde jo nok kalde Sporvejene en Vognmandsforretning, for saa vidt som al Befordring kunde komme ind derunder, men det var i hvert Fald ikke nogen ufarlig Forretning, naar man saa paa den Højspændingsledning, der gik gennem Byen, og som kunde være farlig for Færdselen. Hvis man ansatte en blot merkantil Direktør, vilde der ved Uheld af teknisk Art ikke være nogen Person, der kan tage Ansvarret, og det var meget uheldigt; Taleren vilde derfor bestemt protestere imod, at Sporvejene kan undvære en teknisk Leder. Det var heller ikke

givet, at det foreliggende Forslag uden videre blev anerkendt af Elektricitets-Kommissionen, idet der i Koncessionen stod, at Ministeriet forbeholdt sig Ret til paa Byraadets Bekostning at foretage Efter-syn, naar det findes nødvendigt. Med en teknisk Ledelse var Tilsynet selvfølgelig af ret formel Art, men hvis den tekniske Ledelse faldt bort, vilde Tilsynet muligvis blive skarpere, saa man fik en 5te Leder i Styrelsen foruden de af Ingeniør Knub nævnte. Taleren kunde ikke indse, at der overhovedet var Brug for en merkantil Direktør, der ikke er Fagmand; Taksterne fastsattes af Byraadet, og Købsprisen for Elektricitet ligeledes, endda paa en meget gunstig Maade for Sporvejene; der blev altsaa ikke andet merkantilt til Direktøren end det rent forvaltningsmæssige Indkøb af Materialier og en sjælden Gang af Vogne, men selv i dette Tilfælde kunde kun en Fagmand dømme om Vognens Godhed, saa en Ikke-Tekniker kunde altsaa ikke engang bestride den lille merkantile Del af Virksomheden. Angaaende Tilbudet fra Direktør Schmith var Gruppen indforstaaet med, at man kan ikke ansætte en Mand som kommunal Embedsmand og saa lade ham beholde et andet Embede ved Siden af; men naar han tilbød at fortsætte som honorarlønnet uden Pension og paa almindelige Opsigelsesbetingelser, var det et saa fordelagtigt Tilbud for Kommunen, at man ikke godt kunde sige nej dertil. Schmith var Ingeniør paa samme Maade som en hel Del andre dygtige Folk var Ingeniører, og det var forstaaeligt, at han efter at have ofret sine bedste Aar paa denne Gerning nu nødig vilde forlade den; derfor burde han ogsaa have været sparet for en Del af det, der i denne Forhandling var sagt om ham.

M. C. F a l k gjorde opmærksom paa, at Direktør Schmiths Navn var bragt ind i Diskussionen af de borgerlige Medlemmer, og Fabrikant Møller burde straks ærligt og redeligt have sagt, at det var den borgerlige Gruppe, der havde foranlediget hans Tilbud. Var det bleven sagt straks, skulde Taleren ikke have sagt noget om Utilbørlighed fra Hr. Schmiths Side, men nu maatte man betegne det som en Utilbørlighed fra den borgerlige Gruppes Side, som havde en Repræsentant i Udvalget. Angaaende Kørselstiden vilde Taleren sige, at hvis en Direktør havde den Opfattelse, at det var praktisk for Publikum og for Driften at begynde Kørselen Kl. 6 Morgen, at sætte Bivogne ind o. s. v., saa blandede Bestyrelsen sig næppe deri; det maatte i hvert Fald være Hovedsagen at faa det saa praktisk som muligt for Byens Borgere. Angaaende d'Hrr. Møllers og Holst-Knudsens Udtalelser vilde Taleren hævde, at det var fra deres Side, der var drevet Politik i denne Sag nu i et Par Maaneder, og man var kommen længere ud end almindeligt, idet man havde drevet personlig Politik og søgt at sværte bestemte Mænd for derved at skade Partiet. Det var en bagvendt Fremgangsmaade først at nedrakke en Mand og saa spørge ham bagefter. Men d'Hrr. kunde være overbevist om, at under lige Forhold og Kvalifikationer vilde Taleren stemme for en Socialdemokrat, saa kunde de kalde det Politik, saa meget de lystede. Dermed var der forhaabentlig bragt Klarhed m. H. t. den politiske Side.

A n d r. B i t s c h anbefalede Flertallets Indstilling og var enig med Folk i, at Tilbudet fra Schmith var en Utilbørlighed, enten det saa skyldtes ham selv eller den borgerlige Gruppe. Hvis Schmith ønskede at komme med et Tilbud, burde

han dog henvende sig til det Udvalg, der har med Sagen at gøre. Der kom ofte Kritik over, at Kommunens Embedsmænd driver privat Arbejde, og det var forstaaeligt, at Folk i det fri Erhverv ikke er helt tilfreds dermed. I den Forbindelse spillede det ogsaa en Rolle, hvor stor en Indtægt Schmith har ved Siden af; for det var vel ikke Meningen, at det gamle Selskab arbejdede paa at skaffe ham en Plads ved Kommunen for at blive fri for at give ham Pension. Men Hr. Schmiths Indtægt burde i hvert Fald først oplyses, og hvis den var meget stor, var det jo forstaaeligt, at han kunde tilbyde sig billigere end andre.

Leonhard Hansen sluttede sig hertil og vilde spørge Fabrikant Møller direkte, hvor stor Schmiths Indtægt var, og hvor meget han vilde give Afkald paa, hvis han faar Ansættelse ved Kommunen med en Løn af 4—5000 Kr. Hvis han var villig til at give Afkald paa alt andet, kunde Taleren tænke sig, at Udvalget forhandler med ham om Ansættelse. Taleren havde ofte undret sig over, hvorfor Arbejdet blev saa dyrt paa Cenirålværkstedet, men nu fik man jo at vide af Hr. Knub, at Ingeniørerne sidder med Lup og kigger paa Hjul og Aksler, og det var sikkert derfor, det blev saa dyrt. Angaaende Hr. Knubs Tale om Ansaret, saa havde man hørt det saa ofte; men hvis der skete et Uheld, var det hverken Generaldirektøren eller Værkstedschefen, der blev afskediget, det var Manden med Hammeren eller højt regnet en Værkmester. Hvem der end blev Leder af Aarhus Sporveje, blev det nok ved at gaa som hidtil, for de havde dygtige Arbejdere, Maskinarbejdere og Værkmestre; derfor var det tilstrækkeligt at faa en dygtig og praktisk Mand derude, og naar Udvalget foreslog, at alle kunde

søge Pladsen, var hele denne Diskussion ganske overflødig. Men det, der laa bagved, var Frygten for at faa en Socialdemokrat i Pladsen. Brolægningsudvalget sørgede nok for at foreslaa en dygtig Mand til Stillingen, og saa vilde han ogsaa blive ansat, selv om han var Socialdemokrat.

J. C h r. M ø l l e r konstaterede, at efter de faldne Udtalelser var det klart, at der skal ansættes en Socialdemokrat, og saa var det jo overflødigt at tale mere om Sagen. Angaaende det af Leonhard Hansen stillede Spørgsmaal, saa havde Direktør Schmith ikke nævnt noget om, hvad han vilde afgive af sin Virksomhed; hans Pension gav han næppe Afkald paa, og han kunde vel ogsaa være en lige dygtig Mand, enten han havde denne Pension eller ikke. Men saa vidt Taleren vidste, var Schmith ikke Socialdemokrat, og det var jo det eneste, som det drejede sig om. Taleren vilde anbefale at stemme imod Flertallets Indstilling.

V a l d. P e d e r s e n kunde heller ikke tænke sig, at Schmith vilde give Afkald paa sin Pension. Men man havde ofte drøftet det Spørgsmaal, om en Mand, der var pensioneret fra en Stilling, saa kunde rejse hen og tage en anden Plads, som man f. Eks. havde set med fhv. Gasværksbestyrer Gunst. Det var ganske urimeligt, og Fabrikant Møller havde hidtil været enig med Taleren i det Synspunkt.

G. N. K n u b vilde een Gang for alle fastslaa, at en Mand, der har Embede ved Stat eller Kommune, bør ikke have anden Beskæftigelse; men en Mand, der var honorarlønnet, var ikke Embedsmand og fik ikke Pension, og han havde Lov til at paatage sig alt det Arbejde, han kunde overkomme. Naar Leonhard Hansen havde været

med til at dreje Aksler, vilde Taleren spørge ham, hvad han gjorde, hvis der viste sig en eller anden Fejl. Saa gik han til sin Værkmester, og denne gik videre til Ingeniøren, som har Ansvaret. Og Forholdet var ganske det samme her.

K. M o u s t e n henstillede at sende Sagen til Lønudvalget for at faa en Indstilling derfra angaaende Lønnen.

B o r g m e s t e r e n spurgte, hvad Udvalget mente derom; i saa Fald maatte Sagen jo udsættes.

M. C. F a l k svarede, at Udvalget var enig om at opslaa Pladsen i 2. Lønklasse, og ingen i Byraadet havde talt derimod; saa var der vel ikke særlig Anledning til at sende Forslaget til Lønudvalget.

K. M o n s t e n mente, at det var den sædvanlige Fremgangsmaade, og vilde stille Forslag om at gøre det samme her.

Flertallets Forslag vedtoges med 10 Stemmer mod 8.

11. (J. Nr. 532—1928). Andragende fra Beboere ved Birkegade og Kastaniegade om en Vejforbindelse ud til Niels Ebbesensvej.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller at tilsige Grundejerne, at Kommunen vil gennemføre Gaden overensstemmende med Stadsingeniørens vedlagte Forslag I, naar der af Grundejerne stilles et Beløb paa 15000 Kr. til Raadighed hertil.

B o r g m e s t e r e n forelagde Indstillingen. Det var selvfølgelig behageligt for Ejerne at faa en saadan Vejforbindelse, men da det var privat Jord og en privat Gade, maatte de fremskaffe et saadant Beløb, at Kommunen kan være nogenlunde tjent med at udføre Arbejdet. Efter det foreliggende Forslag blev der ogsaa Udgifter for

Kommunen, men Udvalget fandt Tilbudet for-
svarligt.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 31⁹⁵—1928). Andragende fra Tømrerme-
ster Chr. N. Withen om Tilskud til et Byggefore-
foretagende ved Fiskergade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lej-
lighed.

13. (J. Nr. 31¹⁰⁷—1928). Andragende fra O. J. Ander-
sen og J. M. Jensen om Tilskud til et Bygge-
foretagende ved Wærumsgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2 Værelses Lej-
lighed.

14. (J. Nr. 31¹⁰⁶—1928). Andragende fra Tømrer
A. P. Jacobsen om Tilskud til et Byggeforetagende
ved Wærumsgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lej-
lighed.

15. (J. Nr. 31¹⁰⁴—1928). Andragende fra Murermester
M. Pedersen om Tilskud til et Byggeforetagende
ved Wærumsgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lej-
lighed.

16. (J. Nr. 31¹⁰⁵—1928). Andragende fra Murer C.
N. Christensen om Tilskud til et Byggeforetagende
ved Wærumsgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lej-
lighed.

17. (J. Nr. 31¹⁰⁸—1928). Andragende fra Tømrerme-
ster K. Jafner om Tilskud til et Byggeforetagende
ved Christiansgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lej-
lighed.

18. (J. Nr. 31¹⁰⁹—1928). Andragende fra Arbejdernes
Byggeforening om Tilskud til 4 Ejendomme ved
Iver Huitfeldtsgade.

Der bevilgedes 200 Kr. pr. 2-Værelses Lejlighed.

19. (J. Nr. 576—1928). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om forskellige nye Gadenavne.

Udvalget indstiller, at Pladsen ved Skæringen af Ringgaden og de Mezasvej benævnes »Harald Jensens Plads«, at Pladsen ved Dalgas Avenues sydlige Ende benævnes »Filtenborgs Plads«, samt at den projekterede Gade fra Ryegade udfor Sct. Knuds Kirke til Fredensgade benævnes »Sct. Knuds Gade«.

Borgermesteren forelagde Indstillingen. Det var Meningen at give Gader Syd for Ingerslevs Boulevard Navn efter de Byraadsmedlemmer, der var med til at indlemme Marselisborg.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 489—1928). Andragende fra A/S Aarhus Kunstbygning om Fritagelse for kommunal Ejendomsskyld.

Budgetudvalget anbefaler at nedsætte Ejendomsskylden til $\frac{1}{4}$ af det paalignede Beløb.

Indstillingen vedtoges.

21. (J. Nr. 564—1928). Andragende fra Lærerforeningens Træskokasse om Tilskud.

Skoleudvalget anbefaler at bevilge 1000 Kr.

Indstillingen vedtoges.

22. (J. Nr. 545—1928). Andragende fra Socialdemokratisk Forening for Nordre Kreds om, at Kredsen maa deles i to Afstemningsdistrikter.

Budgetudvalget foreslaar at svare, at der ingen Forandring kan foretages til det nu forestaaende Valg, men at Spørgsmaalet vil blive taget op til Overvejelse.

Indstillingen vedtoges.

23. (J. Nr. 540—1928). Andragende fra Rutebilstationen i Rosensgade om en forbedret Belysning af Gaardspladsen.

Belysningsudvalget foreslaar at svare, at det ligger udenfor Kommunens Opgave at belyse Stationens Gaard. Den i Belysningsvæsenets Erklæring omtalte elektriske Lampe i Graven finder Udvalget heller ikke Anledning til at installere.

Indstillingen vedtoges.

24. (J. Nr. 98⁴—1928). Købekontrakt med Murer-
mester E. M. Nøhr angaaende en Byggegrund ved
Ryesgade.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at der foruden denne kun var een Grund tilbage, nemlig det nordlige Hjørne af Sct. Knudsgade.

Godkendtes.

25. (J. Nr. 2²⁷²—1928). Andragende om Dispensation fra Bygningslovens §§ 6 og 8 for Statsbanernes Administrationsbygning ved Fredensgade.

Anbefaledes.

26. B o r g m e s t e r e n gjorde opmærksom paa, at et af Byens Blade havde meddelt, at Ekspropriationen ved Randers Landevej var forbi for længe siden, hvorfor Bladet forundrede sig over, at Arbejdet ikke blev paabegyndt. Taleren kunde oplyse, at de sidste Taksatorer først var udnævnt i Dag, saa vedkommende Blad var helt forkert underrettet.
-